

Sygn.akt III AUa 578/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2012r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Władysława Prusator-Kaluźna

Sędziowie: SO del. Marek Szymanowski (spr.)

SA Bożena Szponar - Jarocka

Protokolant: Barbara Chilimoniuk

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2012 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku E. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji wnioskodawcy E. K.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 4 kwietnia 2012 r. sygn. akt III U 22/12

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od E. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.**

Sygn. akt III A Ua 578/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 27 października 2011 r. na podstawie art. 116 ust. 5, art. 133 ust. 1 pkt 2 oraz art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił E. K. wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy za lata 2001-2011.

W odwołaniu od powyższej decyzji E. K. wnosił o jej uchylenie i skierowanie sprawy do ponownego rozpatrzenia.

Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że decyzja nie odnosi się do meritum sprawy, zawiera błędy merytoryczne i prawne. Podnosił, że istotą jego wniosku było w pierwszej kolejności naprawienie przez organ rentowy błędu popełnionego z naruszeniem prawa przy wydawaniu decyzji z dnia 27.06.2001 r., a następnie wyrównanie wraz z ustawowymi odsetkami źle wyliczonej i wypłacanej w latach 2001-2011 renty. Powołując się na szereg artykułów kodeksu postępowania administracyjnego wskazywał na winę organu rentowego za niewłaściwe wydanie decyzji i wyrządzoną mu szkodę.

Kolejną decyzją z dnia 7 grudnia 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na podstawie punktu 2 postanowienia Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 15 września 2011 roku, wydanego w sprawie sygn. III U 410/11, dokonał wyrównania renty wypłaconej E. K. z tytułu niezdolności do pracy za okres 3 lat wstecz, tj. za okres od 04.05.2008 r. do 03.05.2011 r., przyznając mu kwotę 505,46 zł oraz odsetki w wysokości 136,42 zł.

W odwołaniu od tej decyzji E. K. wnosił o jej uchylenie i stwierdzenie rażącego naruszenia prawa przez ZUS przy wydawaniu decyzji o przyznaniu renty z dnia 27.06.2001r. i kolejnych decyzji rentowych. Podnosił, że organ rentowy nie rozpatruje merytorycznie sprawy, przedłuża ją, a rozpatrujące sprawę osoby pomimo tego samego stanu faktycznego podejmują rozbieżne decyzje. Podnosił również, że w decyzji nie wskazano konkretnej podstawy prawnej, nie uzasadniono niepełnego załatwienia wniosku i niewłaściwie naliczono kwotę odsetek.

Postanowieniem z dnia 20 lutego 2012 r. Sad Okręgowy połączył sprawy z obu odwołań do łącznego rozpoznania (k13).

Wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy umorzył postępowanie w części dotyczącej przyznania E. K. wyrównania renty w kwocie 641,88 zł, a w pozostałym zakresie oba odwołania oddalił.

Uzasadniając swoje rozstrzygnięcia w przedmiocie wniesionych odwołań Sąd Okręgowy w Suwałkach podniósł, iż w związku z wydaniem przez organ rentowy decyzji z dnia 7.12.2011 r. odwołania E. K. nie mogą być już uznane za uzasadnione. Zgodnie z art.133 ust. 2 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, brak jest zaś podstaw prawnych do wypłaty wyrównania renty za okres aż od 2001 r., jak tego domagał się skarżący. Ustawodawca tę kwestię jednoznacznie w tym przepisie rozstrzygnął i jakkolwiek byłyby argumenty odwołującego się za zasadnością jego racji, że organ rentowy z naruszeniem wskazanych przez niego przepisów prawa, ustalił już od początku zaniżoną wysokość jego renty, nie można mu w drodze decyzji wydawanej przez organ rentowy wyrównać tej renty od 2001 roku. Okres wyrównania obejmuje tylko od daty 4.05.2008 r. do 3.05.2011 r. Stosownie bowiem do przytoczonej treści art.133 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędem organu rentowego lub odwoławczego, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się za okres 3 lat wstecz od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu. Samo wyrównanie zaś naliczone zostało prawidłowo, bo jego wysokość w toku postępowania sądowego weryfikowana w oparciu o opinię biegłej z zakresu rachunkowości i finansów. Odwołujący kwestionował bowiem prawidłowość wyliczenia odsetek, jednakże zarzut ten nie potwierdził się, a biegła w swojej opinii wskazała, że odsetki były naliczone prawidłowo. Powstała różnica wyliczeń biegłej i organu rentowego wynosząca 55 groszy jest nieistotna i może być skutkiem stosowanych zaokrągleń .

Sąd Okręgowy wskazał przy tym, iż rozpoznając odwołanie od wydanej decyzji nie jest uprawniony do stwierdzania w sentencji wyroku naruszenia prawa przez organ rentowy oraz rozstrzygnięcia w wyroku, czy zaskarżona decyzja zawiera , czy też nie, prawidłową podstawę prawną i właściwe uzasadnienie. Rozpoznając odwołanie od wydanej decyzji, stosownie do art.477¹⁴ §1 i 2 k.p.c. Sąd oddał odwołanie, jeżeli nie ma podstaw do jego uwzględnienia, bądź w razie jego uwzględnienia odwołania zmienia zaskarżoną decyzję i orzeka co do istoty sprawy. W niniejszej sprawie organ rentowy sam poprawił swoje błędne rozstrzygnięcie, co powodowało konieczność umorzenia postępowania stosownie do art. 477¹³ k.p.c. w zakresie, w jakim decyzja uwzględniała odwołanie. W pozostałym zakresie odwołanie na zasadzie art. 477¹⁴ k.p.c. Sąd Okręgowy jako niezasadne oddalił.

E. K. wniósł apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w punkcie 2. Nie kwestionował faktu, że zgodnie z przepisami ustawy emerytalnej wyrównano mu rentę za trzy lata wstecz ale podnosił, że wybrano wariant najmniej dla niego korzystny. Kwestionował oddalenie odwołania w pozostałej części wskazując, że wyrównanie wyrządzonej mu krzywdy niekoniecznie lub nie tylko musi odbywać się w formie wyrównania renty, a obywatel niezadowolony z właściwości organów administracyjnych może oczekiwać, że jeżeli wskaże gdzie zostało naruszone prawo, to organy państwa powinny pokierować sprawę na odpowiednią drogę postępowania i rozpoznać ją wyczerpująco, z największą dla niego korzyścią. Uważał też, że Sąd Okręgowy nie wyegzekwował w całości realizacji postanowienia z

dnia 15.09.2011 r. oraz oczekiwał, że jeżeli decyzje zapadły z rażącym naruszeniem prawa to w myśl art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. zostanie wszczęte kolejne postępowanie administracyjne. Przyznał, że organ rentowy przy rozpatrywaniu spraw kieruje się głównie przepisami emerytalno-rentowymi, a pozostałe stosując w uproszczeniu, jednak uważał, że powinno mieć to miejsce tylko w przypadku, gdy sprawa jest załatwiona całkowicie, zgodnie z wolą obywatela, zaś w przypadkach spornych uproszczenie w stosowaniu obowiązującego prawa jego zdaniem jest niedozwolone, zwłaszcza, że jak twierdził w wypadku ZUS nie było to upraszczanie prawa, a jego ignorowanie.

Skarżący nie formułuje stanowczych wniosków w przedmiocie zaskarżonego wyroku, wskazuje jednak na możliwość zastosowania przez Sąd Apelacyjny art. 477^{14a} k.p.c.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia i przyjmuje je za podstawę swojego rozstrzygnięcia, jak również podziela wywód prawny tego Sądu. W orzecznictwie przyjmuje się, że w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego, to jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Nie jest przy tym dopuszczalne merytoryczne rozpoznanie żądań, które wykraczają poza podstawy faktyczne zaskarżonej odwołaniem decyzji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13.05.1999 r. wydane w sprawie sygn. II UZ 52/99, OSNP 2000/15/601, lex 40789; wyrok SN z dnia 29.09.2000 r. II UKN 759/99, OSNP 2002/10/246; postanowienie SN z dnia 2 marca 2011 r., sygn. akt II UZ 1/11, LEX 844747).

Podzielając przytoczone poglądy orzecznictwa wskazać należało, że przedmiot i zakres rozpoznania niniejszej sprawy wyznaczały decyzje organu rentowego z dnia 27 października 2011 r. oraz 7 grudnia 2011 r. Skutkiem tego, wbrew zarzutom artykułowanym przez skarżącego, przedmiotem niniejszego postępowania nie mogło być i nie jest stwierdzenie rażącego naruszenia prawa przez ZUS przy wydawaniu decyzji o przyznaniu renty z dnia 27.06.2001 r. czy kolejnych decyzji rentowych, tym bardziej, że większość tych decyzji nie były nawet skarżone i są prawomocne.

Wprawdzie w decyzji z dnia 27 października 2011 r. ZUS odmówił skarżącemu wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy, jednak w decyzji z dnia 7 grudnia 2011 r. wyrównał wysokość renty wypłaconej skarżącemu za 3 lata wstecz, a więc za okres od 04.05.2008 r. do 03.05.2011 r. przyznając mu kwotę 505,46 zł. wraz z odsetkami w wysokości 136,42 zł. Z uwagi na to w oparciu o przepis art. 477¹³ k.p.c. Sąd I instancji umorzył postępowanie w części dotyczącej przyznania skarżącemu wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy w kwocie 641,88 zł, czego skarżący też nie kwestionował. Zakwestionował natomiast oddalenie odwołania w pozostałej części. Zakres rozpoznania sprawy przez Sąd w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych z przyczyn wyżej wskazanych nie pozwala wyjściu naprzeciw skarżącemu, który podnosił, że naprawienie wyrządzonej krzywdy spowodowanej wypłatą świadczenia w niewłaściwej wysokości, nie musi następować tylko w formie wyrównania jej wysokości renty.

Zgodnie z art.133 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2009 tj. Nr 153. poz. 1227), w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Z uwagi na taką regulację wskazać należy, iż ani organ rentowy, ani Sąd nie mogły w świetle powszechnie obowiązującego prawa w przedmiotowym postępowaniu przyznać skarżącemu wyrównania świadczenia za okres dłuższy niż 3-letni.

Skarżący w apelacji powoływał się też na przepis art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a., który stanowi, iż organ administracji publicznej stwierdza nieważność decyzji, która wydana została bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa. Zauważyć jednak należy, iż na etapie postępowania sądowego przepisów Kodeksu postępowania

administracyjnego się nie stosuje, bo postępowanie to toczy się na zasadach określonych w Kodeksie postępowania cywilnego, a ponadto nie można uznać, iż zaskarżone decyzje zostały wydane z rażącym naruszeniem prawa. W orzecznictwie ukształtował się pogląd, w myśl którego sąd ubezpieczeń społecznych może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1980 r., III CZP 43/80, OSNCP 1981 nr 8, poz. 142, z dnia 27 listopada 1984 r., III CZP 70/84, OSNCP 1985 nr 8, poz. 108 oraz z dnia 21 września 1984 r., III CZP 53/84, OSNCP 1985 nr 5-6, poz. 65). Samo zatem ewentualne naruszenie przepisów k.p.a. nie stanowi przesłanki wzruszenia decyzji przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych, więc także w tym aspekcie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego nie są przez ten sąd stosowane.

Reasumując stwierdzić należy, że w decyzji z dnia 7 grudnia 2011 r. organ rentowy naliczył i wyrównał wysokość renty wypłacanej skarżącemu za okres 3 lat wstecz w prawidłowej wysokości, czego nawet sam skarżący nie kwestionował, co uzasadniało umorzenie przez Sąd I instancji postępowania w tym zakresie. Zważywszy na regulację wynikającą z art. 133 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd Okręgowy zasadnie oddalił odwołanie w pozostałej części.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

O kosztach procesu za drugą instancję Sąd Apelacyjny orzekł – stosownie do zasady odpowiedzialności za wynik procesu - na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w z art. 99 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163 poz. 1349 ze zm.).